

SEDAJ, ko je nastalo dejanje in se tope skladnice snega po gorovju in v prerijskem kraj, kjer ga je minuo zimo silno veliko zapadlo, se dogajajo povodnji. In ljudje si morajo v njih pomagati s čolni in pa s punegi v višje kraje.

Balkan spet torišče spletka zapadnega in sovj. bloka

Zgodovina se ponavlja. — Kominform odločno proti Titovi vladi. — Nehvaležnost Bolgarije in Albanije Jugoslaviji. — Angloameriškega zveza uspeva z bojem

Nekoč so spletkarje po Balkanu največ zapadne imperialistične sile in pa v duhu slovano-filstva carska Rusija.

Urivanje tujih dinastij

Nemčija je s pomočjo Avstro-Ogrske, Francije in Anglije uspela porinuti k knezom in kraljicam svoje ljudi Romuniju (Hohenzollern), Bolgariji korburzane in enako tudi Grčiji dinastijo iz nemške vladarske žalute. Le Srbija si je ohranila tradicijo da je smela imeti kralja svojega rodu, toda ko se je začel ta rod ženiti po tujih dvorih in razmnoževati, je posegel po neveste v nemške in v druge tuge rodbine. Tako niti bivši kralj Peter po krvi ni več "pristen" Jugoslovjan. Se predno smo dobili v Zed. državah takozvani "melting pot", so ga dinastije imele že dolgo prej — večinoma pod nemško in anglo-ameriškim vplivom.

Razlika pa je nastala v Bolgariji, kjer se je kmalu obudil spet prejšnji pronemški armadni in

(Konec na 5. strani)

Najvažnejši problemi najbolj ignorirani

Nedavna takozvana stavka premogarjev je bila le stavka v protest proti zvezni vladi, ker se po imenuju J. L. Lewisa iz časa po prvi svetovni vojni nič naučila. Takrat je veliko premogovnega industrij kriza najprvo udarila. Tuk nato še železnice in končno ves ameriški industrijski ter finančni aparati.

Škoda, da Američani na slabe skušnje tako hitro pozabijo. Ako ne bi takrat nasledil Herberta Hoovera F. D. Roosevelt, kdo ve, kaj vse se bi lahko pripetilo naši deželi!

Sedaj so spet gospodarski problemi na vrsti, vzliči zavarovalnim zakonom, ki so bili sprejeti v Rooseveltovem času na njegovo zahtevo. In kongres mu je takrat poslušno sledil. Mu pač ni kazalo drugega, ako je hotel oteti sistem, ki se ga sedaj označuje z "free enterprise" namesto s "kapitalizmom".

V Washingtonu se razni Trumanovi odseki v različnih departmantskih zveznih vlade prikajo, kdo pravzaprav je v pravem.

Truman — osebno — tako trdijo, je še vedno v strahu pred inflacijo. Drugi njegovi svetovalci ga svare pred "deflacijsko". A tretji ga tolajajo, nič se bat!

Dejstva govore drugače.

VOJNE ZVEZE SE NISO ZA MIR ŠE NIKOLI OBNESLE

Ako je atlantski pak res namenjen za ohranitev miru v Evropi in po ostalem svetu, ga je vredno skleniti. Ampak ako vprašate skupino držav, proti katerim je bil skovan, vam bodo zagotovile, da je to navadna vojna zveza v najširšem in v najožjem pomenu besede.

Razne vojne zveze, ki jim čestokrat pravijo tudi "obrambne zveze", obstajajo že od davna. Tu jih mislimo omeniti le nekaj iz zgodovine zadnjih desetletij.

Dolgo pred prvo svetovno vojno npr. je obstajala zelo rahla zveza balkanskih dežel proti Turčiji. Pomnila je vojno. Turčija je bila na Balkanu tepera, toda nato je prišlo do vojne med dvema zaveznicama — namreč med Srbijo in Bolgarijo.

Obstajale so zveze proti carski Rusiji, ki je prodrala na srednji vzhod in nastala je vojna proti nji.

Troveza in četverozeza sta obstajali v interesu balanciranja sile — to je, da bi bile obe skupini bližino enako močni — torej zveza obeh skupin je bila za mir. Obe pa sta se pripravljali na vojno. Izbruhnila je tuk je nekdo v Sarajevu potegnil vžigalico, ustrelil avstrijskega prestolonaslednika in grmada napetega militarizma je zaplamela. Tisti atentat pa ni bil vzrok nastale vojne temveč le povod, da so jo militaristi lahko pričeli z nekakim opravičljivim izgovorom.

Ko je bila v to prvo svetovno vojno tudi Amerika pritegnjena zraven, je Wilson ob koncu krvavega konflikta razglasil geslo, da nič več tajnih pogodb, nič več tajne diplomacije in da naj se vsa pogajanja vrše ob odprtih vratin in namesto prejšnjih vojnih in obrambnih zvez se ustanovi svetovna zveza vseh miroljubnih držav — društvo narodov, ali kot je dejal Wilson, League of Nations.

Liga je bila ustanovljena, a oboroženih invazij ni mogla ustaviti. Japonci so udrli v Mandžurijo in v velik del ostale severne Kitajske ter jo okupirali. Mussolini si je podvrgel Albanijo, napadel s svojo bojno mornarico Grčijo in na to pa treštil v Etiopijo.

V oni dobi sta skovala ameriški državni tajnik Kellogg ter francoski minister vnenjih zadev Aristide Briand pakt, v katerem so se podpisnice svečano zavezale, da jim oborožena sila ne bo sredstvo njihove politike. Še preden se je črnilo posušilo, že so dogodili novi krvavi konflikti.

V Evropi je obstajala proti Sovjetski uniji "neutralno-anglo-ameriško-francoska zveza za mir in med malimi deželami pa je bila sklenjena zveza, ki so ji rekli "mala antanta". V nji so bile Čehoslovaška, Jugoslavija in Poljska in pritegnjena vanjo je bila tudi Romunija. Ta zveza je imela svoj zadnji zbor 1. 1948 na Bledu. Čehoslovaško so pustile njene velike zaveznice Anglija in Francija na cedilu v Munchenu, Jugoslavija, Romunija in Poljska pa na Bledu.

Ustanovljena je bila še ena zveza, "os" Rim-Berlin-Tokio, z znanimi posledicami. In na nasprotni strani pa je bila zveza Anglie in Francije, v kateri je

(Konec na 2. strani.)

tračnic na progah, ker se promet na njih ne izplačuje in so jih družbe ukinile.

Železnice so torej — vsaj nekatere — posebno na zapadu, zoper v krizi in v nevarnosti bankrotu, iz katerega so se šele med vojno ali pa let po vojni komaj izlizale.

To, da se tudi premogovniški industriji v tej deželi v bodoči nič dobrega ne obeta, smo že omenili. Lahko se ji pomaga z zastonjskimi pošiljtvami črvenega kuriva državam Marshallovo plavo, a to pomeni le, da moraš vsa tako darila plačati iz svojega žepa. Premogar kopije, a od njegove plače mu ostane po direktnih in indirektnih davalki le toliko da je le za najnajnejsje. Ce pa ne dela dobi malenkostno brezposelnostno podporo ali pa penzijo, ako je v letih in to pomeni, da je njegova borba za obstanek še težja.

Lani so v volilni kampanji veliko govorili o socialni zaščiti. Obljubljana sta jo Truman in Dewey. Najboljši načrt zanj je imel Wallace, toda ljudje ga niso poslušali. Oziroma, poslušali so ga in mu ploskali, toda glasovali pa so za Trumana in Deweya.

Delavski department izvaja v svojih statistikah, da se cene

Promet na ameriških cestah postaja kot bitka v vojnah

Ameriške ceste so kakor bojišča. S to razliko, da nihče nikomur nič noče, a se vendar pobijojo med sabo.

V prvih dveh mesecih tega leta, kakor pravi vladni statistični, je bilo 4 odstotke več smrtnih nesreč v avtih nezgodah kot pa lani istega meseca. In isto poročilo pravi, da se nesreče večajo in utegnejo postati do konca leta višje po številu kot še kdaj prej.

Vzrok, da niso nesreče na cestah bile še večje so bili ogromni snežni zameti, ki so v mnogih državah v sosedstvu Skalnatega gorovja trajali skoraj vso zimo pa do nedavna, da v njih avtne prometa sploh bilo ni. A kaj pa sedaj, ko je zime konec in smo že v pomladu ter na pragu počitniške sezone?

Merodajne avtoritete se boje, da bo število ubitih na ameriških cestah do prihodnje jeseni veliko večje kakor je bilo lani oziroma večje kot še katerokoli leta prej, če se bodo nesreče mnoge tako kakor se v februarju in v marcu.

• Ni pa samo vprašanje ubitih v takih nezgodah. Mnogo ljudi izgubi v njih ude. Drugi, ki sicer okrevojajo, pa morajo po cele tedenski prebiti v bolnišnicah in so ob zaslužek in mnogokateri izmed njih tudi ob službo.

Kaj storiti, da se ne bi pomorilo tisoče ljudi na ameriških cestah vsako leto in še več pa se jih poabilo, poleg onih, ki jih izvabijo v bolnišnicah in zvršajo kvadro vedno na nekoga drugega, ki jih je "zadel". In tudi ako voznik trešči v obcestni svetilnik, ali ob telefonski drogi — še vedno pripoveduje, da je bila krivda nekoga drugega, ne pa njegova.

Nobena vzgoja — izgleda — nič ne pomaga. Ljudje drve tja vendar — zlate se kam in konec je nekaterih, drugi pa se lečijo v bolnišnicah in zvršajo kvadro vedno na nekoga drugega, ki jih je "zadel". In tudi ako voznik trešči v obcestni svetilnik, ali ob telefonski drogi — še vedno pripoveduje, da je bila krivda nekoga drugega, ne pa njegova.

Veliko je kriva tem nesrečam tudi policija, bodisi mestna, ekrajna kot državnata. Neprevidene, nevarne voznike sicer ustavi,

a preden je preiskovanje in zapisovanje konec, je vse izravzano — s kakim petakom, pa tudi v dvajsetakom, ako "potrebno".

Ali veste, da je Ameriški družinski koledar za leto 1949 knjiga s tako izbornim vsebinskim, kakršne ne dobite za tako majhen denar nikjer drugje? Naročite si jo! Stane \$1.50.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

"Matjažev glas" v Sloveniji je podtalni list, ki ruje skupno z Vatikanom, zapadnimi silami in drugimi nasprotniki Titove Jugoslavije, da si jo pribori nazaj pod hierarhijo in za stari red. A da v tej kampanji pomagajo tudi napake Titovega režima, i to je resnica. Vse preveč oporutinov se urine v vsak nov preobrat, čeprav pa voditelj čestokrat ni kriv, a vendar mora v očeh javnosti nositi krivdo za vse napake, ki se dogode. A osupih kritiki molče in vlaža pa to, da je vse nepravilno v oznanju. Vrh tega ljudje vidijo zgolj kar je slabega, ker le slabosti so občutljive.

V New Yorku se je minuli teden izkrcala precejšnja skupina v nujnih ministrov in drugih diplomatov anglo-ameriškega bloka, da podpišejo Atlantski pakt. Namreč skupno zvezo držav na dveh kontinentih za možno vojno s Sovjetsko zvezo. A rekli so, da so se sešli podpisati ta pakt v interesu miru. To ni res. Prišli so skupaj, da nadvladajo sovjetski blok in s tem ves svet. Sedaj se ne gre več le za posamezne dežele. Gre se za vse.

Enajst komunistov na obravnavi pred zveznim sodnikom v New Yorku, ki so obtoženi za rotne delovanja za strmolagljivo obstoječe ameriške vlade in ameriškega ekonomskega sistema s kakršnimi sredstvom, nima lahkega obrambnega boja. Kajti glavne priče proti njim so bivi vodilni komunisti, med njimi nekdanji podpredsedniški kandidat komunistične stranke Benjamin Gittlow, bivši upravni urednik Daily Workerja Louis Buden in poleg nju še celo vrsta drugih. Le izobčeni bivši komunistični vodja Earl Browder se je obtoženim svojim nekdanjim kolegom ponudil pričati njim v obrambo. Pa so rekli, da ga ne potrebujejo. Toda dokler je bilo taktično in v prid vojni proti Hitlerju, je bil Browder nezmotljiv papež. Ne Foster in ne Dennis mu nista oporekala, ko je oznani, da Zed. države niso zrele za socializem, zato je za komunistično stranko to dej-

Grof Carlo Sforza je na ameriške stroške zelo dobro živel tudi med vojno. Bil je tu na pogovor pred Mussolinijem, toda je zastopal italijanske nacionalistične in imperialistične težnje. Postavljaj se je med vojno posebno za to, da Trst ne sme pod nobenim pogojem izpod Italije. Danes je tu v kovanju pristopa bivše fašistične Italije v atlantski pakt. Hoče nazaj za Italijo kolonije, ki so sedaj pod upravo Anglike in pa se večjejga Miklavža iz Amerike. Tu je sijajno sprejemajo — v nadškofijah, v veleposlanstvih in prieja tudi njegovo veleposlanstvo pojedinci, ki se jih je vredno udeležiti. Italija torej — čeprav je bila poražena, je vselej temu šteta med zmagovalke. Zelo slabo pa ravnajo z oben strani s Titovo Jugoslavijo.

Peter Kopriva (pvsevoim) je nekoč — v borbi osvobodilne fronte v Jugoslaviji — napsal igro — ako se prav spominjam, z naslovom "Z vero v stajenje". Kje je sedaj tisti naš Peter Kopriva? Najdete ga pri Ameriški domovini v borbi proti veri v stajenje.

(Konec na 4. strani.)

Nekaj o naših stvareh

Še par tednov in mednarodno delavstvo bo spet praznovalo Prvi maj. Letos pade na nedeljo. Še nikoli ga ni praznovalo toliko delavcev kot ga bo letos. Manjša pa se število praznovalcev prvega maja v naši državi. Od kar so tukajšnje unije postale vse konzervativne — razen nekaj malih izjem, so prenehale prvomajske proslave celo med delavstvom unij občilne industrije in v premogovniških revirjih.

Toda v Evropi in v Aziji pa bo to praznik ljudi, ki delujejo za zgraditev socialistične družbe in za trajen mir.

Pred leti smo v naši založbi izdajali k temu datumu revijo "Majski glas". Med vojno smo morali s tem prenehati. Za številko, ki je zadnja izšla, smo morali moledovati v kakih petih tiskarnah, predno smo eno dobili, da je prevzela to delo.

Toda za vsoto 25 ali 35c za izvod bi take revije v sedanji draginji nikakor ne mogli zdati. Samo v tiskarni nas bi stala nad 35c za vsak izvod v obliki, v kakršni smo jo izdajali — in kje bi dobili za poštnino in krili razne druge stroške s tem v zvezi?

Lahko pa izdamo regularno številko Proletarca tako urejeno, da bo posvečena temu delavskemu prazniku, kar smo storili mnogo let prej.

To bomo znova storili. Izdaja z dne 27. aprila bo temu mednarodnemu prazniku posvečena.

Ali nam bi mogli ob tej prilici poslati kak oglas? Ali nabratki kaj pozdravnih oglasov? Cene so označene na 5. strani v tej številki v prvih dveh kolonah spodaj. Vzlič visokim tiskovnim stroškom so naše cene oglasov nizke. Glasilo S. P., "Call", ki izhaja v veliko manjši obliki, računa za celo stran oglasa \$250. V Proletarcu ga dobite od dolarja naprej.

In želimo, da nam k temu jubileju pošljete tudi dopise. In to ka hitro utegnete, da jih bomo pravčasno prejeli in uredili.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTISCHE ZVEZE
NAROCNINA V Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co.
Inc. Established 1906.Editor..... Frank Zaltz
Business Manager..... Clarence Zaltz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROckwell 2-2864

Pomikanje Francije in Italije na desno — toda za koliko časa in kaj so vzroki?

Nobenega dvoma ni, da je v sedanji "mrzli vojni" skrajna levička (komunisti) v nekaterih državah v volilnih bojih nazadovala, če ne že ne v vseh toliko v številu glasov, pa v številu mandatov.

To velja posebno za Francijo, Italijo, Norvežko in pa za vse tiste dežele — npr. v latinski Ameriki, v kateri je bila ekstremna levička zatrta s silo in izjemnimi zakoni.

Toda nazadovale so v teh volilnih bojih tudi zmerne socialistične stranke, in pa levičarske socialistične, dočim so predvsem mandatov stranke skrajne reakcije.

Le na Japonskem je bilo nekaj izjem, ker v nji so pri zadnjih volitvah komunistični glasovi narasli, še bolj pa glasovi Jošidove reakcionarne stranke, nazadovale pa so centrumaške in "zmerne" levičarske skupine.

Nedavno so se vrstile v Franciji volitve v provincialne zbrane. V normalnih časih nimajo mnogo pomena, ker se gre v njih le za lokalne probleme. A sedaj pa so vse stranke poudarjale zgolj vnapnja vprašanja in trenje med vzhodom in zapadom.

Borba v teh volitvah je bila osredotočena na skrajno desnico, ki jo vodi general Charles De Gaulle, med srednjim blokom, ki tvori koalično vlado in med komunisti.

De Gaulleova stranka je po tem volilnem rezultatu, kar se glasov in dobrijih mandatov tiče, postala najmočnejša v Franciji. V parlamentu pa je še šibka, ker ojačala se je najbolj še po volitvah v državnem zboru, ki so se vrstile pred par leti. Sedaj de Gaulleovi zahtevajo razpust parlamenta in nove volitve. Ako se jim načrt posreči in če zmagajo, bo Francija pod de Gaulleom postala diktatura, zgrajena po Mussolinijevem modelu. Francija je vsled te razdrapanosti v svoji notranji in vnarji politiki zelo v negotovosti. Da sedanja francoska "tretja sila", ki skuša balancirati med komunističnim in degaullojevim ekstremom, sploh še vztraja v vladu, je predvsem zasluga Marshallovega plana. Francija prejema zastonjske dajatve iz Amerike in je tudi odvisna od njih — odvisna saj pod sedanjem vlado.

Se večji meri pa je po ameriških dajatvah odvisna italijanska vlada, ki ji načeljuje klerikalni vodja Alcide de Gasperi. V Italiji je bilo levičarsko gibanje (zveza med komunisti, socialistično stranko pod vodstvom Pietra Nennija in še par levičarskih skupin) do lanskih volitev v parlamentu tako močno. Toda ogromni pritisak hierarhije z vaticanom na čelju in pa vsled ameriške intervencije je zahamil odhodek. Kajti Italijani pa vidijo, da jim Amerika sedaj zastonji pomaga z blagom, s tehnikami in s posojili, ki ne bodo vrnjena, pa si predstavljajo, da bi bili lačni brez te pomoči. In vidijo tudi, kako cerkev, krščanska demokratiska de Gasperijeva stranka in pa ameriška diplomacija delajo skupaj proti levici in velikemu Italijanom sedaj tudi na delavski strani smatra, da ima zapadni blok v primeru z vzhodnim veliko premoč militaristično, v produkciji in pa v — atomskih bombah.

Zvezni kongres v Washingtonu se je baš zadnje dne v marcu veliko bayl s predlogom Trumanove administracije, ki je določal za nadaljevanje Marshallovega plana v pomoč zvezni bloku zapadnih držav nadaljnih pet do šest milijard dolarov — in to je ogromna vsoča. Zed. države so sedaj edina dežela na svetu, ki lahko pomagajo v tako velikanski meri — dokler bo pač šlo. In ako se Marshallov plan za ekonomsko rekonstrukcijo držav zapadnega bloka in oborožitev proti "komunizmu" ne bo obnesel kakor predvidevalo, bo kriza nadaljevana v svet bo v še večji negotovosti kakor je danes.

Omenili smo v uvodu nedavne francoske volitve. Da-si kot že rečeno sedanjega stanja strank v parlamentu niso spremenile, so ga pa zelo predragačile v krajevnih skupinah.

V primerjavo navajamo število mandatov, kolikor so jih imeli posamezne stranke 1. 1945 in koliko jih imajo sedaj.

Moč strank leta 1945	Število mandatov v sedanjih volitvah	Napredek ali izguba v sedanjih volitvah mandatov od leta 1945
Komunistična stranka	37	izguba 147
Stranka de Gaulle	289	nepredtek 223
Socialistična stranka	279	izguba 150
Zveza političnih skupin z radikalnimi socialisti	358	izguba 15
Popularno republikansko gibanje (MRP)	110	nepredtek 2
Zveza ostalih demokratičnih skupin in neodvisne	334	nepredtek 86

Po številu glasov komunistična stranka ni veliko nazadovala. Marsikje je bila bližu večine, toda so njene kandidate porazile razne združene stranke, ker so pri ožjih volitvah, katere so se vrstile 25. marca, umaknile svoje v prid kandidatu, kake druge stranke njihove zveze.

Na podlagi izgube mandatov je torej komunistična stranka doživeljala polom, a število glasov, ki jih je prejela, pa priča le, da je postala izolirana.

Te volitve ne pomenijo drugega kot da prikazujejo kako in v katerih smeri piha veter v francoski politični javnosti.

Vladne stranke so doble splet večino tudi v krajevnih volitvah, a problemi, ki jih imajo pred sabo, pa so tak, kakor so bili pred volitvami.

Vse stranke, razen de Gaulleove, so odprto poudarjale, da jih je za mir. Slednja pa je za boj na znotraj — proti "komunizmu" — in vselj svojega velikega prirasku — privržencev je postala notranjemu miru v Franciji — in tudi na zunaj, resnično neverna.

THE GUILTY PARTY!

H. W. VAN LOON: ZGODOVINA ČLOVEŠTVA JE ŠE ŽELO KRATKA IN V TRENJU NASPROTSTEV

IZ NJEGOVE SVETOVNE ZGODOVINE

Ali je vredno truda, tako vprašujete zdaj, delati in ubijati se za bitja, ki še niso prišla preko štadija človeka, ki je prebival v votlini?

Samo en odgovor je.

Odgovor: da.

Zulukafer v suknji ostane Zulu. Pes, ki je zdresiran, da se vozi na kolesu in kadi pipi, ostane pes. In človek z duhovno usmeritvijo kramarja iz 16. stoletja ostane tudi v elegantnem avtomobilu krama iz 16. stoletja.

To pojasnjuje marsikaj.

H. W. van Loon.

Zivimo v senci velikega vprašanja.

Kdo smo? Odkod smo? Kam gremo?

Počasi, toda z vtrajnim pogonom odrivamo ta vprašanja vedno dalje na oddaljeno črto ostanca obzora. Želo daleč še nismo prišli. Se prav malo vemo, dosegli pa smo točko, ko moremo s precejšnjo natancnostjo rekonstruirati naše prednike.

Praproče človeškega rodu je bil prav grad, oduren sesalec. Bil je zelo majhen, mnogo manjši od dandanašnjih ljudi. Zar solnca in oster veter v mrzli zimi sta pobrali njegovo zožo temnoravo. Glavo in večjidel njegovega trupa, tudi roke in noge so pokrivali dolgi, sršasti lasje; imel je zelo tanke, toda močne prste, tako da so bile njegove roke kot opidje. Celotno bilino in čeljust je bila podobna čeljusti divje živali, ki rabi zobe za vilice in nož. Obleke ni imel. Ni poznal ognja razen plamenja bruhanjih vulkanov.

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih nogah. (To je težka umetnost; vsak otrok se je mora iznova učiti, čeprav je cloveški rod ur u njej že milijone let.)

Clovek je od vseh sesalcev znal bolje od vseh drugih poiskati si hrano in zatočišče. Naučil se je uporabljati svoje prednje noge, da je obdržal z njimi plen, in z mnogo vaje je razvил polagoma rokam podobne parklige. Po neštetu poskusih se je tudi naučil držati vse telo v ravnotežju na zadnih

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

HLADNA ZIMA IN HLADNA
SRCA

1

Klemenčeva sta božične počitnice prebila na njegovem domu v temni sobici, čeprav sta si že lela, da bi vsaj malo pogledala bodisi v Ljubljano ali v Maribor. Giza je šele tisti pred božičem dobila prvo plačo, ki pa je kar skopnala. Saj so z vseh strani gledale vanju same luknje, sami dolgovi. Sele zdaj sta čutila, kako ju je njen brezposelost v treh letih ugonobila in kako je vse njegovo delo bilo samo manjše največjih lukanj na njuni razbiti, potapljači se ladji. Matija je hodil po vasi in bog ve kje med kmečkimi ljudmi razen tiste urice, ko sta šla na sprehod po starih poteh, kjer sta obujala spomine nedkanjih dni, prve ljubezni. Potem spet je sedel za mizo pri topli peči in skušal pisati. Njegovo ime ni bilo znano. Pisal je podlistke pod psevdonimi, članke, ki jih niti z začetnicami ni podpisal, včasih pa s kakimi drugimi črkami, potem kritike, ki jih je podpisoval vse s svojo začetnico. To je bilo v glavnem vse njegovo delo pred svetom. Doma je imel cele kupe nedokončanih rokopisov, zasnutev, odlomki svojega življenja in svojega dela. Bili so tam verzi, ki jih ni nikdar nikomur pokazal, bili so nekatere novele, s katerimi je tudi čakal. Zato ker se mu je zdelo vse to nebogljeno, ker ni bilo tisto, kar je on hotel. Hotel je vse kaj drugega, ne sicer veličastnega, marveč nekaj, kar bi z velikimi zamahi, s ploskvami velikih barv na veliko platno zajelo ves ta njegov čas.

"Saj ne bom nikdar ničesar napisal," je dejal Giza, ko je obstala za njim in mu položila roko na glavo. Zmečkal je dva papirja, ki ju je imel napisana. "Nekoč sem sanjal, da bi napisal vsaj eno veliko povest, velik roman," je govoril taho, skoraj zase, ko ga je božala njenata roka. "Ne zaradi slave. Na to sem mislil samo v gimnaziji. Zdaj bi rad nekaj drugega: rad bi naslikal ta naš čas, vse to strašno dogajanje, vse to, ko drevimo nekam in se ne moremo ustaviti. Čas pred to vojno, priprave na njo, našo odnosnost pri vsem, našo duhovno zaščito, nedozorelost, neprizravljenost, ko se niti malo ne zavedamo, kaj nas čaka. V vojni smo, in se komaj zavemo, da je okrog nas vojna in da lahko nekega dne poseže tudij nam. A kdo misli na vojno? Državniki včasih vržejo kake izjave v svet, a vse tako, da ima človek občutek, kako radi bi nas uspavali. Toda mar ljudje misijo na vojno? Misijo že, gačnemu svetu, po resnicu in pr-

vici ga je privredila samo v ječo. Tam se je že dvakrat zapletlo njegovo življenje. In vedel je, da ga bo ob prvi priložnosti spet zaneslo tja. Ce je vnes pisal, ni pisal zaradi slave, marveč ker je hotel povedati nekaj velikega. Toda to veliko, kar je čutil v sebi, je obnemoglo ob njegovem izrazu. Na papir tega ni spravil, ni mogel.

"Bojim se tega Svetega Ivana," je dejal Giza, ko so dnevi tako čudovito naglo potekali. "Nič me ne mika, nič ne veseli. A vendar — tudi temu bova morala biti kos. Preobrnila ga bova! Pojdova torej nazaj."

"Kos mu bova," je pritrdila Giza in čutila, da še nikdar ni imela toliko volje kakor prav zdaj. Morda zato, da bi jo vlivala tudi njemu, zato ker je slušila, da je v svoji notranjosti nekam bolan, utrujen in da mu samo ona s svojo vedrino lahko prinese zdravja?

2

Sveti Marko ju ni čakal z odprtimi rokami. Tistih deset okolišnih vasi s Svetim Ivanom v sredi je mirno čepleno po hribih in dolinah, tu s stisnjenihi hišami, tam z razmetanimi, kakor je že naneslo. Po teh vasesh so samo otroci vedeli, da je prisila nova učiteljica in le otroci so jo ocenjevali s svojimi očmi, po strogoči ali dobrati. Starejši ljudje pa so vedeli samo, da učitelji pač prihajajo in odhajajo. Učitelji v njihovo življenje niso posegali. O učiteljih so vedeli po svoje, da so to gospodje, ki jih morajo oni vzdrževati. Saj te ne bodo pustili pri miru. Ali te bodo preganjali iz kraja v kraj ali pa spet na cesto ... Na cesto, Giza?"

Trudno se mu je nasmehnila. "Ce hočeš, tudi na cesto. Zdaj sem že vajena. Nočem, da bi postal suženj. Zato ker vem, da bi te to ubilo. Nočem te mrtvega, pa če bi bila zato še takож, še tako oblečena in bi še tako lepo stanovala. Rajši te vidim živnega, s svojimi sanjam, četudi bom stala ves dan na cesti v dežju."

Pritegnil jo je k sebi. Rad jo je imel. Želel jo je imeti pri sebi, zato ker se je čutil tako osamelega. Vse njegovo življenje, ki je bilo en sam žagon, en sam polet, se je sproti razbijalo ob trdoti vsakdanosti, kateri ali ni bil kos ali pa se ni mogel sprizniti z njo. Ni bil niti lenuh, niti potepuk, bil je človek dela. Toda to njegovo delo ni moglo nikjer priti do izraza, zato se je vedno upiral tej sivi, brezupni sedanosti in hotel nekan drugam, ker je vedel, da mora drugam. A ta sla po "drugam", sla po drugačem življenju, po drugu gačnemu svetu, po resnicu in pr-

Ta ilovica, ki jo je sklenil Matija Klemenc gnesti, in ki se je je lotila tudi Giza, se v tisoč letih ni spremenila. Pač se je nekoč bila izoblikovala v človeško podobo z vsemi zunanjimi pritekinami, toda duh je ostal isti: duh trudne, težke ilovice po klancih in dolinah, bičenje z vetrovi, prane z dežjem, razsušene poleti. Kako naj bi se ta duh razvijal? Cemu? Vse to je od nekdaj tako, zato ker tam "industrije", kakor misli župnik in sé zato ni moglo kaj spremeni. In ta težka ilovica pri Svetem Ivanu ne pozna drugega, kakor da noč župniku tako rekoč zastonj obdelovati vinograda, da loka šmarinu, nakar se valja po jarkih in po senu in dela nezakonske otroke, a klijub temu hodi k naukom pri Marijinim družbi, nakar se spet, vračajoč se po samotnih bukovih gozdovih, na praproti ali v travi ali za grmom predaja razuzdanosti.

Pa kaj zato? Župnik, ki je poslan od boga, kar oni trdno verujejo, hoče, da ostane vse, kakor je bilo. Vse, kar bi rád, je, da bi bila statistika zgledna, da bi ga ne bilo pred škofom sram in da bi mu bil odgovor pred bogom lahek. Oni sami priznavajo, da bi bilo tako bolje, ničesar ne delajo iz nagajivosti, ali da bi hoteli kaj drugega na svetu, v viničarsku dekleto si najmanj želijo otrok. Pa se zgodijo nesreče, bodisi da je kriva šmarina ali žarka ljubezen, ali pa kratko in malo zato, ker so ilovica, in ilovica ima svoj natanko določen krogotok: iz blata v človeka, iz človeka v blato preko farnega pokopališča, kamor morajo prej ali slej vsi, gresniki in čednostni ljudje.

(Dalje prihodnjic)

Dejstvo, da so misli carine proste, je še najmanj pripomoglo njih razširjenju.

POMLAD JE NA PRAGU. — Gornje je slika iz zoologičnega vrta v Lincolnovem parku v Chicago. Redke ptice in drugo perutno, ki jo imajo tam iz vseh krajev sveta, so sedaj spet v živitetnih dobi.

K stoletnici

Franceta Prešerma

CLEVELAND, O.—Slovenska narodna čitalnica na St. Clair Ave. je izdala ob stoletnici smrti velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerma pamflet z njegovo sliko in z nekaj pesmami v njegovi originalni pisavi.

Ta letak je v pribigu in imati strani. Na prvi strani je slika Prešerma; na drugi strani je sonet "O Vrba! draga srečna vas domača", kjer je bil Prešeren rojen, in ena kritika iz "Zdravljice", katere je cenzor na Dunaju prečrpal in ni smel v tisk; na tretji strani je "Nezakonska mati" v celoti; na zadnji strani pa je sonet "Magistrale", petnajsti in zadnji sonet "Sonetnega vanca", in slavni citat iz "Krsta pri Savici", "Največ svetega otrokom sliši Slave". Ta citat je tiskan, ker Krsta pri Savici ni v originalu rokopisa.

To so direktni posnetki iz rokopisa poezij. Vidijo se popravki, kako so gotove besede prečrteane in nadomeščene z drugimi.

Znamenito je opaziti v sonetu "Magistrale", kateri je sestavljen iz vseh pricetnih verzov ostalih štirinajstih sonetov "Sonetnega vanca", da se ne razvije zaporedno iz pricetnih črkime "Primicem Julij", kakor je to opaziti v vseh tiskanih izdajah Prešernovih poezij. Torej kakor zgleda, je bil "Sometsni venec" napisan brez ideje o imenu Julije. Morda pa je Prešeren samo imel skril, ko je posilal rokopis v cenzuro na Dunaj. Samo štiri versi so ob svojih klancih, kakor bi se jim noge sproti hotele zrasčati z zemljo v nelochljivo gmototo, s tisto zemljijo, iz katere so nekoč izšli in v katero se bodo nekoč povrnili. Da, bili so zami kakov ta trudna, težka, nespodobna, ob vekomaj nespremenljiva ilovica.

In pri Svetem Ivanu je bilo dovolj vsega drugega, ali pa je vsaj zahajalo tja, kar jih je moralost bosti v oči, nje, ki so živel večno svoje nespremenljivo življenje, brozgali svojo lepljivo ilovico, da se je zdelo, ko so šli po svojih klancih, kakor bi se jim noge sproti hotele zrasčati z zemljo v nelochljivo gmototo, s tisto zemljijo, iz katere so bodo nekoč povrnili. Da, bili so zami kakov ta trudna, težka, nespodobna, ob vekomaj nespremenljiva ilovica.

Ta ilovica, ki jo je sklenil Matija Klemenc gnesti, in ki se je je lotila tudi Giza, se v tisoč letih ni spremenila. Pač se je nekoč bila izoblikovala v človeško podobo z vsemi zunanjimi pritekinami, toda duh je ostal isti: duh trudne, težke ilovice po klancih in dolinah, bičenje z vetrovi, prane z dežjem, razsušene poleti. Kako naj bi se ta duh razvijal? Cemu? Vse to je od nekdaj tako, zato ker tam "industrije", kakor misli župnik in sé zato ni moglo kaj spremeni. In ta težka ilovica pri Svetem Ivanu ne pozna drugega, kakor da noč župniku tako rekoč zastonj obdelovati vinograda, da loka šmarinu, nakar se valja po jarkih in po senu in dela nezakonske otroke, a klijub temu hodi k naukom pri Marijinim družbi, nakar se spet, vračajoč se po samotnih bukovih gozdovih, na praproti ali v travi ali za grmom predaja razuzdanosti.

Teh letakov ima naša čitalnica precejšnje število na rokah,

približno tisoč. Prav gotovo bi zainteresiralo naše rojake širok Amerike in bi z veseljem segli po njih. Vsak iztis stane 25c vključivši poštnino.

Naslovite: Slovenc National Library, 6417 St. Clair Ave., Cleveland 3, O. S pozdravom za širjenje kulture,

Josip Šircel.

ISTRSKA FOLKLORA

O Istri so imeli ostali jugoslovenski kraji v mnogočem nepravilno mnenje. Tako so mnogi smatrali Istro (zato ker so na vladno kraljski kraji malo plodni in nimajo rudnega bogastva) za ubožno in nič bogatejšo od na primer Hrvatskega Primorja. Vse to se je dogajalo zaradi nepoznavanja in nepravilnih zaključkov. Medtem pa je Istra pretežno plodna in rodovitna, če le je dobra letina, in bogata z rudnimi (oglje, boksit, kremenec za industrijo, finega stekla, material za posebno vrsto cementa itd.). Nepravilno mnenje pa ni prevladovalo samo o gospodarskem bogastvu Istre, temveč tudi glede folklorna področja in to zaradi 25-letne nadvlade italijanskega fašizma, ki je načrtno uničeval njen hrvaški folklor, na arhitekturo vasi in mest. Ko bo zbran ves material (monografsko je izdelana samo Kastavčina v rokopisu, ki ga hrani "Jugoslovenska akademija" v Zagrebu), bomo lahko ustvarila na osnovi svojih akcij, kakor je že našel neumorni Ivan Matečić-Rogojn v Beločrnuji načrtnih povevk v Pazinčini. Našel je namreč tekste, ki jih poje na starci način (istrska skala), vendar pa z motivi načrtno-ovsobodilne borbe.

S tem, kar smo v kratkem na-

vedli o bogastvu istrske folklore, pa še danes nismo vsega iz-

črpali. Tu bi bilo potrebno še pokazati na narodne pripovedke,

običaje, na arhitekturo vasi in mest. Ko bo zbran ves material (monografsko je izdelana samo Kastavčina v rokopisu, ki ga hrani "Jugoslovenska akademija" v Zagrebu), bomo lahko ustvarila na osnovi svojih akcij, kakor je že našel neumorni Ivan Matečić-Rogojn v Beločrnuji načrtnih povevk v Pazinčini. Našel je namreč tekste, ki jih poje na starci način (istrska skala), vendar pa z motivi načrtno-ovsobodilne borbe.

S tem, kar smo v kratkem na-

vedli o bogastvu istrske folklore,

pa še danes nismo vsega iz-

črpali. Tu bi bilo potrebno še pokazati na narodne pripovedke,

običaje, na arhitekturo vasi in mest. Ko bo zbran ves material (monografsko je izdelana samo Kastavčina v rokopisu, ki ga hrani "Jugoslovenska akademija" v Zagrebu), bomo lahko ustvarila na osnovi svojih akcij, kakor je že našel neumorni Ivan Matečić-Rogojn v Beločrnuji načrtnih povevk v Pazinčini. Našel je namreč tekste, ki jih poje na starci način (istrska skala), vendar pa z motivi načrtno-ovsobodilne borbe.

S tem, kar smo v kratkem na-

vedli o bogastvu istrske folklore,

pa še danes nismo vsega iz-

črpali. Tu bi bilo potrebno še pokazati na narodne pripovedke,

običaje, na arhitekturo vasi in mest. Ko bo zbran ves material (monografsko je izdelana samo Kastavčina v rokopisu, ki ga hrani "Jugoslovenska akademija" v Zagrebu), bomo lahko ustvarila na osnovi svojih akcij, kakor je že našel neumorni Ivan Matečić-Rogojn v Beločrnuji načrtnih povevk v Pazinčini. Našel je namreč tekste, ki jih poje na starci način (istrska skala), vendar pa z motivi načrtno-ovsobodilne borbe.

S tem, kar smo v kratkem na-

vedli o bogastvu istrske folklore,

pa še danes nismo vsega iz-

črpali. Tu bi bilo potrebno še pokazati na narodne pripovedke,

običaje, na arhitekturo vasi in mest. Ko bo zbran ves material (monografsko je izdelana samo Kastavčina v rokopisu, ki ga hrani "Jugoslovenska akademija" v Zagrebu), bomo lahko ustvarila na osnovi svojih akcij, kakor je že našel neumorni Ivan Matečić-Rogojn v Beločrnuji načrtnih povevk v Pazinčini. Našel je namreč tekste, ki jih poje na starci način (istrska skala), vendar pa z motivi načrtno-ovsobodilne borbe.

S tem, kar smo v kratkem na-

vedli o bogastvu istrske folklore,

pa še danes nismo vsega iz-

črpali. Tu bi bilo potrebno še pokazati na narodne pripovedke,

običaje, na arhitekturo vasi in mest. Ko bo zbran ves material (monografsko je izdelana samo Kastavčina v rokopisu, ki ga hrani "Jugoslovenska akademija" v Zagrebu), bomo lahko ustvarila na osnovi svojih akcij, kakor je že našel neumorni Ivan Matečić-Rogojn v Beločrnuji načrtnih povevk v Pazinčini. Našel je namreč tekste, ki jih poje na starci način (istrska skala), vendar pa z motivi načrtno-ovsobodilne borbe.

S tem, kar smo v kratkem na-

vedli o bogastvu istrske folklore,

pa še danes nismo vsega iz-

črpali. Tu bi bilo potrebno še pokazati na narodne pripovedke,

običaje, na arhitekturo vasi in mest. Ko bo zbran ves material (monografsko je izdelana samo Kastavčina v rokopisu, ki ga hrani "Jugoslovenska akademija" v Zagrebu), bomo lahko ustvarila na

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

KOMENTARJI

(Konec s 1. strani)

Mirovna konferenca znanstvenikov, glasbenikov ter vsake sorte drugih intelektualcev, ki se je vršila v New Yorku, se ni obnesla. Namreč ne v propagandnem oziru v deželah zapadnega bloka. Bila pa je toliko bolj oglašana za uspeh po radiu in v tisku vzhodnega bloka. Spremenila pa ni ničesar v odnosih med njima. Nevarnost miru je prav tolikšna kakor prej. In ne samo to — nevarnost nove vojne se nam res z vseh krovov reži v obraz.

Ernest Bevin, ki je prišel v Washington v imenu Anglije podpisati Atlantski pakt, je bil na pomolu, kamor je pristala angleška ladja "Quin Elizabeth", zelo neujudno sprejet. Največ so protestirali proti njenemu mladi židu. Smatralo ga je za antisemita, kar sicer ni, je pa proti Zidom v Palestini zato, ker se mu zde angleškim interesom nevarnejši kakor pa s Arabci. Vendar pa jo je Bevin med piketi, ki so se postavili okrog vhoda, skozi katerega je moral iz ladje, "srečno izvozil". Leta en paradižnik jih bil zalučen vanj, a ga ni zadel. Drugim fantom in dekletom, ki so bili pripravljeni nanj z enakim napolnilnim sedežem in z jajci, pa je te vrste protestno orožje pobrala policija. Bevina to ni motilo. Podedoval je tradicijsko vnašano politiko Velike Britanije in ve, da ker jo vodi celo uspešnejše kakor pa sta jo njegova prednika Winston Churchill in Anthony Eden, ima Anglija na svoji strani. In pa Zed. države, ki ga najbolj financira. Pota zgodovinskega razvoja so pač zelo čudna. Toda anglosaški blok drži skupaj in očividno je, da Bevinu zaupa bolj kakor pa je toriju Edenu. Zato mnogi menijo, da je Bevin v taktiki stare imperialistične anglosaške nadvlade nad svetom sposobnejši kakor pa so bili njegovi torijski predniki. On sicer pravi, da je za mir. A se pripravlja z Zed. državami vred na način, kot da bo vojna že jutri izbruhnila.

V Trstu — kar smo tu že večkrat omenili, je po prvem napadu kominforma zoper Titovo vladu in jeno jugoslovansko komunistično stranko, nastal osterboj med ono komunistično stranko, ki je ostala na svobodnem tržaškem ozemlju zvesta Titovi stranki, in med nasprotniki, ki sledi Togliattiju in Vidaliju.

"Primorski dnevnik" je s "Titovimi komunisti". Vidalijevci pa so si ustavili slovenski list "Delo" za boj proti prvemu "P. d." včita "Delu", da ga finančirajo krogi, ki hočejo obnoviti italijanski imperializem. In Vidalijev "Delo" pa trdi, da izhaja "P. d." po milosti Titove državne blagajne. Nasprotniki — črni in beli — pa se smejijo, kakor zmerom, kadar v "prepiru med dvema" tretji dobiček ima.

"A. D." pravi v svojih vesteh iz Trsta in Koroške, da čembolj jugoslovanska vladu (katoliško) cerkev preganja, bolj so polne vernikov. Iz tega sledi, da cerkev ni preganja tako kot vpije klerikalni tisk. Kajti ako bi bila, bi cerkev zaprli, namesto da vlaada pusti ljudstvu, da jih napolnjuje.

V Muenchenu (Monakovo) na Bavarskem izhaja list "Slovenija", ki je bil menda letos ustavljen. Prej so imeli po begunških taboriščih v Nemčiji slovenske priloge k srbo-hrvaškim listom, katere je finančirala bivša Petrova ubežna vladu iz Londona. Ta novi list pravi, da je njegov program in geslo "Z vero v Boga za narod in domovino". To ne pove drugega kakor da ga izdajajo ljudje, ki se nadejajo obnovitve predvojne Jugoslavije, oziroma sij take Slovenije, kaščne je bila dokler nista Hitler in Mussolini udarila vranjo. Toda tudi z njima so ljudje, ki so "z vero v Boga za narod in domovino" kaj lahko izhajajo. Njihovo tedanje glasilo "Slovenec" in drugi njihovi listi to jasno pričajo. In tudi slike, ki so bile snete v njihovih sestankih za-

PREDMESTNA OTROKA

storja. Ivan Cankar je v svojih dneh pisal, "...kakor pred kujo go so bežali..." In bežali so "s trebuhom za kruhom" iz katoliške Francijočeve Avstrije in bežali bi iz Aleksandrove Jugoslavije — ter tudi so, aka so kam mogli. Amerika je sprejela v oni dobi vse, ker bila je ogromna in razmeroma prazna. Novi režimi pa si prizadevajo ustvariti razmere, v katerih bo imelo prebivalstvo zadost dela in blagostanja doma. Sedaj je zadost dela — preveč ga je, zato si pomagajo z "udarniki", s "pristojniki" itd., pa seveda tudi z ujetniki. A razmere pa se zelo počasi zboljujejo. Saj se niti v Italiji in Franciji ne, vzhod temu, da prihaja v njuna pristanišča ladja za ladjo blagom, živili in stroji, jima v dar na stroške naših davkopalcev.

Med duhovniki, ki so nedavno prišli v Ameriko iz Koroške, iz Italije, Trsta ali iz Pariza, je prelat dr. Jože Turk, ki je bil do prevrata profesor zgodovine na ljubljanski teološki fakulteti; v begunstvu je bil od 1. 1945 deloma v Avstriji in nato v Sveti; dalje je prišel dr. Emil Hodnik (doktor sv. pisma) in duhovnik Ivan Lavrič, ki je bil v begunstvu na Koroškem. Pred njimi pa je prišlo precej drugih, nekateri slovenski begunci duhovniki pa so si izposlovali izselitev v Argentino in v par drugih južnoameriških republik. Par pa jih je dobio zavetje v Kanadi. Ameriški katoliški Slovenci torej za dušne pastirje niso v stiski. In "A. D." ima gradiva za protitovsko in protikomunistično propagando od teh gospodov več kot pa prostora.

Sirija, ki pripada demokratičnemu bloku, je dobila minuli teden vlado kar preko noči — brez vsakih volitev. Poveljniki armade, ki je dobra le za tlačenje

svojih državljanov, je polovila ministre v posteljah, jih vrgla v zapor in njihovih portfeljev so se polastili novi vojaški ljudje. Kdo je bil zadaj za to revolucijo — tega ne povedo točno. A gotovo se ni dogodila kar tako brez vednosti tistih sil, ki sedaj prevladujejo v Sredozemiju.

Poljska vlada ima težak boj s cerkvijo. Dolži jo, da deluje po navodilih vaticana za oslabljenje poljske republike, ker čembolj bi oslabela gospodarsko temveč bi vladu izgubila zaslombe med ljudstvom. Vatikan se je odločil tirati katoliške dežele — tiste, ki so pod sovjetskim vplivom, v katerih ker rascuna, da brez zmude in brez vojne jih ne bo več dobil nazaj. V propagandi se gre Vatikanu za duše. A v realnosti pa le za cerkvena posestva, za dohodke in za politično moč.

Winston Churchill je spet prisel grmeti po Ameriki. Vrnili se je v Anglijo ta teden. Pravi, da biha že vsa Evropa pod rusko železno peto in nad Anglijo pa bi metali bombe na njena mesta sovjetski letalci — če ne bi imel Stalin strahu pred ameriškimi — atomskimi bombami. Samo to nas je rešilo pred novimi sovjetskimi invazijami, je dejal Churchill v svojem govoru 31. marca v Bostonu in 15 tisoč ljudi mu je ploskalo. Njegove govorove raznašajo tudi radio omrežja po vsemi delih v televiziji. Churchill se je ob tej priliku tudi pojavil, da je Trumanova doktrina pravzaprav njegova iniciativa. Pred tremi leti je bil Churchill povabljen za govornika pred študente nekega malega kolegija v malem mestu Fulton, Mo. Ta njegov govor je bil oglašan širom Amerike dolgo pred datumom shoda — in pa da bo šel Churchill v Fulton v spremstvu predsednika Trumana. Ta-

ko je tudi bilo. In Truman je sedel na odru tik Churchilla in mu ploskal, ko je udrihal po "železnem zastoru", po Moskvi in pozival zapadni svet v skupno zvezo "za bran pred komunizmom". Takrat so mnogi v Ameriki Trumana jako zamerili, ker se je pustil tako brez premisleka "potegniti" Churchillo. Na shodu omenjenega dne v Bostonu je to epizodo v Fultonu Churchillo omobil in ugotovil, da kakor so jo tudi njemu zamerili — izkazalo se je, "da je bil v pravem". Kako? S tem, da je Truman proglašil svojo doktrino proti komunizmu in da imamo sedaj tu atlantski pakt — najmogočnejšo vojno zvezdo kar jih je še kdaj obstajalo na sve-

tu. Winston si torej lasti "kredit" za ukrotitev "trinajstorcev" v Kremlju in "ukročena" je bila vsled ameriške odločnosti iti v ospredje zveze proti nji. In kot že rečeno, le mi imamo atomske bombe in kot trdi Winston, triajstorka v Kremlju se jih je toliko zbalila, da vztraja le v "mrzli" vojni, ker si v vročo ne upa. S takimi govorji, pa naj jih ima kdorkoli, svet ne bo dosegel stanja vzajemnosti, pač pa se bližil točki, s katere bo počilo in pričela se bo v sekundi tako "bliskovita" vojna, v primeri s katero je bila Hitlerjeva vojna invazija kot kak predmestni vlek. Kajti v vojni tehniki se je od njegovega poraza v hitri veliko spremenilo.

Bilo je v teh nevarnih in temnih dneh depresije, ko se je zbrala skupina garskih mesečnikov k posvetovanju, kaj bi se dalo ukreniti z vidika včipljenja pojmovanja, da spadajo vsi skupaj, neglede kakšnemu ozadju. Njihovo število se je večalo in končno je bila ustanovljena stalna organizacija. S tem pa so se pojavili tudi dogodki, ki so jemali pogum onim, ki so sele doreči uspehe z začetim delovanjem.

Na eni seji skupine, na primer, je bil črni predlagan za sprejetje v organizacijo. Takoj se je oglasil eden izmed članov in izjavil, da bo prisiljen resignirati, ako se sprejme črna v organizacijo. Resignacija člana je bila verodostojna.

Taki in podobni dogodki so včasih trde preiskušnje za može, ki so začeli gibanje, toda so bili spriči težav le še bolj enotni in takih razlikah sumnjo in mržnjo. Njihovo število se je večalo in končno je bila ustanovljena stalna organizacija. S tem pa so se pojavili tudi dogodki, ki so jemali pogum onim, ki so sele doreči uspehe z začetim delovanjem.

Da bi bila njihova organizacija uspešnejša, so pričeli sklicevati svoje seje v različnih delih mesta. Enkrat so imeli sejo v kaki cerkvi, drugič v sinagogi, v šoli. Domov ter v raznih civilnih ustanovah. Iz vidika raznolikosti članstva je bilo to potrebno in važno. Hotel poseči v nekaterih krajih naše dežele življe skupaj na prostoru nekaj kvadratnih milij mestnih blokov toliko različnih narodnostnih in verskih skupin, da pogosto nastanejo trenja med njimi — osobitno ako obstajajo tudi ekonomskata trenja. Vsekakor je bila nekako taka situacija v mestu Gary, v državi Indiana, ko je tam 1. 1932 bila ustanovljena občna skupina — Anselm Forum — ki je zdaj na široko poznan in složni ter so pod vodstvom mladega norveškega Američana, Reuben E. Olsena, pričeli razvijati organizacijo, ki je bila verodostojna.

Gary je mesto ležeče na južnem koncu jezera Michigan, blizu velemesta Chicago. Ustanovljeno je bilo 1. 1906 po zaslugu United States Steel Corporation. Mesto je naglo rastlo. Leta 1920 je imelo 40.000 prebivalcev; leta 1930 pa že 100.000. Ker je bilo to prebivalstvo v glavnem odvisno od težke industrije za svoje preživljjanje, je, naravnov, trpelovalo več kot večina, ko je prišla v delo depresija. Temu ekonomskemu udarcu se je pridružilo brezplačno nasprotje različnih narodnostnih in verskih sku-

(Konec na 5. strani.)

KAJ LAHKO STORI VSAKDO IZMED NAS V KORIST "PROLETARCA"?

- Pridobijavamo mu NOVIH naročnikov
- Obnavljajmo naročnine TOČNO čim potrebuje
- Agitirajmo med drugimi naročniki, da rto reto ite
- Pripravljajmo v PROLETARCEV tiskovni sklad in priporočajmo to tudi drugim
- Oglašajte v PROLETARCU priredbe društva in druge stvari
- Naročajte slovenske in angleške knjige in PROLETARCEVE knjigarnje
- Poskrbite, da si naroči AMERISKI DRUŽINSKI KOLEDAR vsi tisti, ki tega še niso storili
- Naročite KOLEDAR tudi svojem v starem kraju in enako PROLETARCA.

Vsakdo naj storí za naš list kolikor more, pa bomo vse težave zmagovali!

PIKNIK V KORIST

PROLETARCA

Priredi klub št. 1 JSZ v Soboto 9. Julija

pri Keglu v Willow Springs, Ill.

Fina godba. Pričetek ob 2. popoldne.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. Michigan 2-3145

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.
PROLETAREC SE Tiska PRI NAS

Iz SANsovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, Ill.

RACUN ZA JANUAR IN FEBRUAR 1949

Bilanca dne 31 decembra 1948	\$ 1,050.26
Dohodki za upravni sklad SANSA:	
Podružnica št. 8 SANS, West Newton, Pa.	\$ 15.55
" 18 " Sheboygan, Wis.	5.00
" 24 " Virden, Ill.	6.86
" 25 " Chicago, Ill.	7.65
" 27 " Arcadia, Kansas	2.00
" 45 " Sheboygan, Wis.	5.40
" 48 " Cleveland, Ohio	219.00
" 56 " Milwaukee, Wis.	6.00
" 60 " Chicago, Ill.	12.00
" 73 " Herminie, Pa.	10.00
" 91 " Chisholm, Minn.	10.00
" 107 " Gallup, New Mexico	18.00
Federacija društev SNPJ za zapadno Penno.	24.00
Istrski ameriški družbeni klub, Chicago, Ill.	15.00
Progresivne Slovenke, krožek št. 12, Sheboygan, Wis.	12.00
Prispevki za kampanjski sklad Progresivne stranke	15.00
Za posamezne številke revije Tovariš	2.10
	\$ 383.56
	\$ 1,433.82
IZDATKI:	
Najemnina urada	\$ 200.00
Razsvetljiva in čiščenje	4.10
Telefon in telegrami	13.77
Poština	16.02
Ekspres	3.74
Plača uslužbenca	343.00
Dohodinski davek od plač	39.20
Davek socialnega zavarovanja	13.68
Dohodinski davek od plač	39.20
Seja izvrševalnega odbora SANSA	216.10
Revije in časniki	1.96
Naročnina	2.00
	\$ 844.57
Skupni izdatki upravnega sklada	\$ 571.58
Bilanca v banki 28. februarja 1949	589.25
	\$ 1,433.82
SKLAD OTROŠKE BOLNIŠNICE	
Bilanca dne 31. decembra 1948	\$ 91,786.36
Obresti od hranilnih vlog	790.41
	\$ 92,576.77
Izdatki v zvezi z bolnišnicami	\$ 1,690.18
Bilanca dne 28. februarja 1949	\$ 90,886.59
Oblikovalna vsota (Pledges)	33,000.00
	\$ 123,886.59
SKLAD ZA ZDRAVILA ZA SLOVENIJO:	
Prispevki v jan. in febr. (Seznam št. 1) \$ 2,165.35	
SKLAD ZA SVOBODNI TISK:	
Prispevki v januarju	\$ 14.20
Mirko G. Kuhel, gl. tajnik.	Milan Medvešek, blagajnik.

JUGOSLAVIJA NA KULTURNI KONFERENCI ZA MIR

Na mednarodni konferenci za mir, ki so se je udeležili umetniki, znanstveniki in drugi kulturni delavci iz vseh delov sveta in ki se je vrnila v New Yorku od 25. do 27. marca, je bila zastopana tudi Jugoslavija s štirimi delegati. Peti delegat je bil Josip Vidmar, predsednik prezidija vlade Ljudske republike Slovenije, ki so mu pa zdravnik v zadnjem momentu zaradi zdravja prepovedali pot let Ameriko z letalom. Jugoslovanski delegat, skladatel Jovan Popović, je v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delavcev Jugoslavije podal naslednji govor na banketu v hotelu Waldorf-Astoria. Slovenki preved se glasi:

"Res me zelo veseli, da lahko pozdravljam to konferenco za doseglo miru v imenu umetnikov, znanstvenikov in kulturnih delav

Former Communist Now Hunts Them

Ben Gitlow, the reformed Communist who served three years in Sing Sing for his political views, has been hired by the Broyles Commission — to look for Communists.

The 58-year old New Yorker's employment is temporary, but could become permanent, said Sen. Paul W. Broyles, chairman of the Sedition Activities Investigation Commission of the Illinois General Assembly.

Gitlow's first job will be to help the commission seek out any seditious and subversive persons at the University of Chicago and Roosevelt College.

Broyles said the commission might also employ students at the schools as under-cover agents.

Gitlow, a former New York legislator and former general secretary of the Communist Party, broke with Stalin in 1929, he said, and renounced Communism in 1939.

The Broyles Bill has little practical value, because existing Federal Laws on Sedition already cover nearly every point brought up in the newly-proposed bill. The only thing it will do is create a few more jobs for politicians, and spend more of the taxpayers' money.

The idea of employing college students to spy on their fellow students, is truly a low trick. What kind of democracy are we going to have in this country if we have "spies" all about us, eager to pounce on every little incident as "subversive," in order to get glory for themselves, in exposing an "underground movement"?

If politicians are allowed to continue creating new committees for the investigation of subversive activities, in all parts of the country, this situation will get out of control and it won't be long before we'll need special committees to watch over these "special committees." I don't know, maybe that would be one method of decreasing unemployment!

It is hard to imagine giving respect to a committee on "Seditious Activities Investigation" when a member of that committee has been arrested for doing the very same thing he now proposes to eliminate.

In ordinary life, when a man has served a prison sentence — no matter what for — his record remains with him always. Where ever he goes, it is always there to discredit him when he attempts to seek employment.

How is it, then, that a man such as Ben Gitlow is appointed to an Illinois committee?

FREEDOM IS A MATTER OF ECONOMICS

In this editorial we wish to take a friendly issue with "Textile Labor" on two points in its generally good editorial of March 5.

The main topic of the editorial was the reactionary attitude of the National Association of Manufacturers, as manifested by one of its spokesmen who urged Congress to discontinue help to European nations which have nationalized any of its industries.

However, we can't agree with the statement contained therein that "Freedom is a matter of economics."

Moreover, we think that a wrong point of view is implied by the warning that "the choice abroad is not socialism or 'free enterprise,' but socialism or a totalitarian state."

We assert that freedom IS a matter of economics. No people can long remain free if they refuse to set up an economy within which freedom can live. And we follow that assertion with the warning that it will be only a matter of time when the workers of America will have to choose between sacrificing the private-profit economy that liberals of the Truman type are trying to make tolerable or sacrificing freedom. That has been the sorry alternative that swamped democracy in other nations that travelled too far with capitalism. It will likewise be ours if we make the same mistake.

Our second point is closely related to our first. While it is true that the choice "abroad" is be-

THIS IS JUSTICE!

Recently, in a certain New England city, the father of a large family was sentenced to 19 months in prison because he had stolen a few dollars worth of food for his hungry children. The judge, in sentencing this unfortunate father to one year and a half in jail, remarked that it is necessary to give people warnings, though such sentences that such distribution of property is not allowed in this country.

A few days after, the press published a news item that in the nation's capital, the U.S. Court of Appeals had concurred in the sentence of a lower court, which sentence imposed eight months of imprisonment on former Congressman Andrew J. May and the two Garson brothers. The Garsons had bribed the congressman so as to get fair war contracts.

Congressman May, who hails from Kentucky and is a Democrat, has been a member of Congress for 18 years and member of the War Production Board for several years. The Garson brothers were war contractors, and it was proven

that they had made a lot of money out of their \$78 million worth of war contracts. To get such contracts, they contacted May, who saw to it that jobs were forthcoming.

It was shown in court that May, for his "modest" services, got at least \$33,000, in addition to the \$10,000 yearly wages which he received from the government. But despite the fact that such huge sums had been molested from the government and used to bribe government officials, the courts considered the crime so insignificant as to sentence the criminals to a mere eight months in jail.

Such is justice, even in our nation! The father of a large family steals bread for his children and is sentenced to a year and a half in prison. A congressman and war contractors use a war situation to cheat the government to the tune of seven-figure figures, and get sentenced to eight months in jail. It seems that the symbol of justice, which is a blindfolded woman holding the scales, allows her

scales to short-weight the poor and favor the rich.

PROLETAREC

CHICAGO, ILL., April 6, 1949

THE MARCH OF LABOR

FOR KNOW (THAT YOU MAY NOT FEEL RESENTMENT, OR BE ABLE TO BLAME ANYBODY BUT YOURSELF) THAT AS TO BE FREE IS PRECISELY THE SAME THING AS TO BE PIUS, WISE, JUST, AND TEMPERATE, CAREFUL OF ONE'S OWN, ABSTINENT FROM WHAT IS ANOTHER'S, AND THENCE IN FINE, MAGNANIMOUS AND BRAVE — SO TO BE THE OPPOSITE OF THESE IS THE SAME THING AS TO BE A SLAVE; . . .

JOHN MILTON

A PEACETIME DRAFT
WOULD TAKE FOUR
OUT OF 100 WORKERS.

THE AMERICAN MEDICAL
ASSOCIATION HAS
ASSESSED EACH OF ITS
MEMBERS \$25 TO FIGHT
NATIONAL HEALTH
INSURANCE.

UNION-MADE HEADWEAR IS THE
BEST. LOOK FOR THE UNION
LABEL IN THE NEXT HAT OR CAP
YOU BUY — AND GET THE MOST
FOR YOUR MONEY.

U.S. ARMY USED IN STRIKES AS IN WAR

A few weeks ago, the Newspaper Enterprise Association, a Scripps-Howard syndicate, carried a story telling of all the "odd jobs" performed by the army outside of its military functions.

Listed among these "odd jobs" were the maintenance of "special forces" to "keep order during strikes" and to run the railroads "in case of strikes."

That had an ominous ring, so LABOR checked up with the Army Department. A spokesman called the story "grossly exaggerated" and LABOR so quoted him.

A further investigation by this paper, however, shows that the story was not exaggerated — that, in fact, the Scripps-Howard syndicate may not have gone far enough.

A document in the files of the Army Department, LABOR discovered, carried these direct quotes in a list of the army's "emergency functions in the public interest":

"Preparing plans and procedures for and operating the railroads in time of strikes."

"Strike duty, including operation of 'struck' facilities, such as railways."

In short, the army admitted, in black and white, that it maintains forces to deal with strikes.

How did the document originate? Here's the background:

Some time ago, Secretary of Defense James V. Forrestal went before the Hoover Commission. Presumably, he was anxious to make the army's job look "extra big," so he told how the army engages in a lot of activities other than military.

The commission asked for a bill of particulars. At Forrestal's instructions, the brass hats at the Pentagon drafted the list, which ran to many pages. It was turned over to the commission.

Hundreds of functions of all kinds were included. Though the references to control of strikes were just in skeleton form, they show what's in the back of the heads of the militarists.

Up to now, it has been thought that the main business of our army is to be ready to fight the nation's enemies, and that America has elected officials — federal, state, county and city — to handle other matters.

Perhaps the huge list was prepared merely to justify the army's waste of public funds on extraneous activities, but in any event it shows the army regards its jurisdiction as far-reaching — even to the point of breaking strikes.

—Labor

"Ultimately consumers pay for every factory and processing plant that supplies them with goods. Only in the case of cooperative enterprises do they obtain title."

—Paul Greer, in The Nation.

scales to short-weight the poor and favor the rich.

THE WAR PSYCHOSIS

By K. M. Landis II

One of the most dangerous things you can do these days is to organize a meeting to discuss the possibility of peace between the United States and Russia.

Dr. Harlow Shapley, famous Harvard astronomer, has found this out. He is chairman of the National Council of the Arts, Sciences and Professions.

Dr. Shapley thought it might be a good idea for some of the world's scientists, artists, and writers to get together in New York and exchange ideas.

Among the 500 sponsors of the meeting were such men as Albert Einstein, Henry Pratt Fairchild, W. Ernest Hocking, Thomas Mann and Louis Untermeyer. There were only a few Communists.

Yet the State Department deliberately set out to discredit the meeting as Communist-inspired.

With a show of generosity, the department granted entry permits to guests invited from Communist countries. Among the dangerous characters admitted were Dimitri Shostakovich, a famous Russian composer.

In taking this action, the department boasted of our government's "devotion to freedom of information and free speech on any issue, however controversial it may be."

But while the department admitted Communists from behind the Iron Curtain, it refused to admit non-Communist delegates from western Europe.

Visas were denied to such Britishers as Scientist J. D. Bernal, Actress Patricia Burke, Author J. G. Crowther, and to the French authority on international law, Anne Boulle.

It was explained by State Department officials that the "Communist viewpoint" would be adequately presented by the delegates from Cominform countries.

In other words, the Communists were admitted in order to impeach the conference — and the non-Communists kept out in order to give it a falsely Communist character.

Instead of being devoted to free speech, the State Department was trying to make the conference appear seditious. And there were many so-called liberals who were eager to lend a hand, and picket freedom of assembly.

All of this is part of a common movement to seal the Russian and American worlds from each other, and to make any kind of friendly contact impossible.

The State Department is adopting the same attitude to this matter as the Kremlin, and is moving in its own way to spread what Thomas Mann calls "war psychosis."

We're living now in a world of official propaganda. Ideas are judged not on their merit but on their value as weapons. This is part of the cold war. —Chicago Sun-Times.

The Chicago Union Stock Yards were opened for business on December 25, 1865.

LITTLE LUTHER

By JOHN PAINE

"Why don't you go to the movies or something, Luther?" asked Mr. Dilworth, the Dimity Diaper czar.

"I'm fed up with movies, Pop. They're not realistic enough for me. I've outgrown them," said Little Luther.

"I'm glad to hear you say that, my boy. I am very disgusted with the movies myself. Why, I saw one the other night in which the rich villain didn't relent and make the hero a partner in the business until almost the end of the picture. It was very subversive. For seven reels the rich man is a villain. Very subversive."

"Pop, the only thing wrong with it was that in the end the boss became a hero. Who ever heard of anything like that except in a movie?" Once a boss, always a boss. I always say."

"Don't tell me what you always say, Luther," shrieked Mr. Dilworth. "I don't care what you always say, particularly when you say nasty things about bosses. For your information, my lad, I am now in the movie business and my first production starts very shortly."

"No kidding, Pop. What's the name of it?"

"We haven't decided yet. It will either be called 'I Love My Boss' or 'I Love My Employer.' We haven't decided. The stars will be Robert Taylor, playing a typical American boy, and Rita Hayworth, playing a typical factory girl."

"See what I mean, Pop? No realism!"

"Don't worry, son. There'll be plenty of realism. It's a very realistic plot. And not subversive. As the picture opens, Taylor is seen coming home from the war. He has the Congressional Medal of Honor, the Purple Heart with nine Oak Leaf Clusters and a few miscellaneous medals. At the station he is met by his old boss, Charles Coburn, who tells him that his old job as personnel manager is still waiting.

"On the way to the plant he sees a striker battling a cop. Is this what I fought for?" he cries, and shoots the striker through the heart. We then see him being acquitted in court, where the mayor shakes his hand and Coburn makes him a junior partner in the firm.

"Back at the factory things aren't going so well. Production isn't rising quickly enough. The workers are showing signs of indifference to Coburn.

"Taylor shoots 12 workers, after inquiring 'Is this what I fought for?' and is immediately elected Governor of the State. In the next reel . . ."

"Pop, pardon me for interrupting, but this picture sounds like the No. 1 stinker of all time. All it needs to be complete are some spies, and earthquake scenes and Taylor scoring the winning touchdown. It's awful. It's malicious. It's typical Hollywood. I shall boycott it."

"Not so hasty, Luther. You are all wrong. It is a 100% American film. It is very patriotic. It teaches our youth a great series of fine lessons. J. Parnell Thomas will love it."

"What would you say is the main lesson of the film, Pop?"

"The lesson, Luther, is that there is no kinder man than a boss."

Troubles in Japan

Capitalism isn't working out so well in Japan under MacArthur. A conservative government got in by the customary path of promises, and then found it could not make a budget that would permit it to carry out its promises. Socialist and Communist opposition says it should resign. The labor unions that grew like mushrooms in early occupation days, and that still have union officers paid mostly by employers, even though dues range from 2 to 10 percent of wages, must get their officers off employer payrolls in 90 days — and there is a bigger unemployment problem, but girls get jobs.

Protesting that the spending of billions for armaments, conscription and military alliances is a policy which can lead only to war, the eleven tax refusals called upon their fellow citizens "to turn back from the suicide of militaryism while there is yet time."

"We utterly oppose all forms of totalitarianism," they told the President, but to oppose it successfully they suggested that the United States spend the billions now allocated for the military, to feed the hungry, promote economic rehabilitation, and allay the fears of the world by leading the way to disarmament."

Hope is a pleasant acquaintance, but an unsafe friend; not the man for your banker, though he may do for a traveling companion — Haliburton.

STATE DEPARTMENT HOPES TO REPEAL UN RESOLUTION Franco will soon be in the Atlantic Pact and the UN

Treaty could become Cause for war

The North Atlantic Military Pact, which the State Department has been negotiating with Canada, Great Britain, France, Belgium, the Netherlands, Luxembourg, and lately with Norway and other countries, has aroused grave concern among large sections of the American people.

The efforts of the authors and supporters of this pact to present it as "a defense arrangement designed to discourage aggression" have not been convincing and have not dispelled the people's concern. On the contrary, this concern is growing.

It was to "calm" the nation that Sen. Vandenberg, original sponsor of the resolution for such an alliance, and Sen. Connally, chairman of the Senate Foreign Relations Committee, took the floor with assurances that the Senate will not abdicate its sole right to declare war, nor will they support a treaty which would bind the United States to go to war automatically, in case of an attack on one of the signatory powers.

The American people can find very little comfort in such "assurances." They are designed not to prevent, but to smooth the way for the consummation of this unprecedented military alliance. Both Senators Vandenberg and Connally spoke not against, but for the pact.

The main factor to bear in mind in the discussions on the North Atlantic Pact is not the question of whether or not the United States Congress will abdicate its sole right to declare war. The main factor is that the United States government is undertaking to arm and lead the countries of the North Atlantic region in a military alliance against the countries of Eastern Europe, chiefly against the Soviet Union. This very fact is a grave step towards war, not towards peace.

As David Lawrence, the New York SUN columnist, wrote:

"The signing of a treaty with obligations spelled out could in itself become a cause for war. The mere selections of countries as adjacent to a (UN) member state can lead to the belief that the defense pact is aimed at such a country. This is contrary to the basic concept of the (UN) charter."

The secret negotiations for the North Atlantic Pact have not only led to the belief that it is directed against a member of the United Nations — the Soviet Union. This fact has been openly admitted — even boasted about by the very authors and sponsors of the pact.

Pop, pardon me for interrupting, but this picture sounds like the